

N.F.S. Grundtvig “Rimelige Strøe-Tanker ved Kalundborgs i Livet vel meriterede Stads-Satyrikus Jens Baggesens Grav”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.5, oktober 2014

Ændret i version 1.16 og 1.17, juni 2021

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Ændret i version 1.16 og 1.17, juni 2021

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1815 (SJ: 263)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 4

Teksten er etableret af Kim Steen Ravn

Punktkommentarer er skrevet af Kim Steen Ravn, redigeret af Johnny Kondrup og Jon Tafdrup

Indledning og tekstredigering er skrevet af Kim Steen Ravn, redigeret af Klaus Nielsen og Jon Tafdrup

Tilsyn ved punktkommentarer dr.phil. Lis Møller

Tilsyn ved indledning dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:1425] |PS:138

Rimelige Strøe-Tanker

ved

Kalundborgs i Livet vel meriterede Stads-Satyrikus

Jens Baggesens

Grav.

At Alvor ei I lide,
Det veed jeg nu bestemt;
Thi er det paa de Tide
Man bøier sig til Skiemt.
Om I vil Tiden vide,
Da er det paa de Tide
Man leer sig reent ihiel.

- 1 Hør nu, godt Folk! nu skal I høre
En Tidende, som Steen maae røre;
Nu ligger død igien.
Jens Baggesen.
- 2 Men, hvad er det? gid I faae Skam
Som leer ad mig og ham,
Nu, da I skulde, saa med Tugt
At sige, græde smukt!
Ja, Skam faae I! den skal I faae,
Saasandt som der er Forskiel paa
|[A:1426]At ligge død, og død at være.
Ja, Posito, lad nu saa være,
Han uden Veir og Vandringsstav,
Laae nu med Æren i sin Grav,
|[PS:151]Saa kan I troe: Jens Baggesen
Var ingen Nar,
Han døde for at gaae igien,
Den Sag er klar.
Og mener I, som han lod smage
Sin søde Kniv i gamle Dage,
Det bliver Spøg at nappes med
Den Spøge-Doctor, naar i Stæd
Med Dødens Dyrendal ved Lænd
Han gaaer igien?
At stikke ham, I veed dog vel,
Imens han leved, var omsonst,
Har I nu lært den sorte Konst
At slaae tilgavns en Død ihiel?
Nu vel, det blæser han kun af
Som i sit Liv, saa i sin Grav,

Thi maae en Død i Græsset bide,
Er Vindingen paa Knegtens Side.
Det sa'e han selv, mens han var frisk¹,
Og smidskede saa fiin polisk,
|A:1427Som om alt da hans Tanke var
At holde godt Folk lidt for Nar
Med Dødningdands og Spøgerie,
Som han da og blev Mester i.

3 Men, han er Pokker ikke død;
Det kalder jeg en Nar, som troer
|PS:152Den Skielmsmester paa hans Ord,
At han er lagt i sorten Jord.
Om saa han svor ved alle Muser,
Som han og hele Verden huser,
Ja ved de Ni og ved de Atten,
Ved Baggehund og Muse-Katten,
At troe ham jeg dog nok lod være,
En Død sig sagtens kan forsvære;
Thi naar Man først er død ihiel,
Er Fingrene en Bagatel:
I Grav Man ei saa nøie seer
Paa et Par mindre eller meer.

4 Jeg seer jo nok han ligger der,
Hvad Tydsken kalder musedød,
Og lader som han tog saa nær
Sig Verden med dens Puf og Stød,
At han derover tog sin Død;
Men troe ham Pokker, ikke jeg,
Det var hans Lyst, den Hurlumhei,
Og jeg mod een tør vedde tusend,
Han lurder som en Kat paa *Musen*.
|A:1428Han er en Sællandsfar af Vælten,
Med hvem jeg i Styrvolt
Saa halv om halv gad holdt
Til Hælvten.
Nu ligger han og lurder paa *Klør-Fire*,
Og sæt kun bare i!
|PS:153Saa faaer I smurt jer Lire
Med Hjerter-To og Hjerter-Ni,
(Naa, naa, godt Folk! hvortil den Maaben!)
Med Sællands og med Musers Vaaben;
Og tænk da ei fra Jense-Mand
I slipper med en simpel Jan!
Nei, naar Besyven brænder inde,

Man *Stik* paa *Stik* kan sagtens vinde,
Og *Frikort*, veed I, giælder ikke,
Undtagen naar Man selv kan stikke;
Men hvad har I at stikke med,
Som skulde gjøre Nogen ræd?

En *Pavst!* en *Duus!*

Jo, det er Tøi i Mellem-Haanden
At stikke med i Vaanden!

Dem knækker som en Luus
Karneflen flux.

Det andet Jux:

En Fiirhak og en Trist,
Det skal nok holde ham tilsidst!

Naar *Stikkerne* er ude,
Skal Stumperne nok staae!

Ja som i Braaden-Rude,
Til de maae slænges paa.

Naar han tilsidst jer driller
Den Pigernes Smaa-Jens,

Og lader ganske lens,
Og spiller,

Først efter meget Hovedbrud,
Sit *Frikort* ud;

Saa er I, ja jeg glemde Ordet,
Saa kan I spille under Bordet.

|A:1429 Men er der da slet ingen Maade
Til paa den Vaande Bod at raade?

|PS:154 Kan Man ei spille saa sit Kort,
At Man dog slap med simpel Jan,
Og fik sig praktiseret bort
Fra samme, slemme Jensemand?

6 Ja, veed I hvad, godt Folk!²

Naar I nu bare nogenlunde
Holdt *Stik* for *Stød*, og rene Munde,
Saa stak kanskee vi nok den Dolk.

Jeg har just havt en gammel Amme,
Hun var en Sællandsmor den samme,

Og ligesom med al sin Konst
En Sællandsfar blir aldrig Jyde,

Saalunde er det og omsonst
En Sællandsfar paa Jydsk at skyde;

Nu vel, med Lod og Krud just ikke,
Men hvad Man kalder skyde, stikke

I en Styrvolt.

Paa Jydsk Man stikker nok saa stolt,

|A:1430|PS:155Hvad dog gaaer lidt vel vidt,
Selv Hierter-To med Skit,
Thi Skit og Myg
Man ved er Konst-Udtryk
I Kortenspil,
For Udenvælts, om Man saa vil,
Men ogsaa for de bitte smaae
I Vælten, som kan aldrig staae,
Men gaaer i Løbet,
Ja gaaer for Intet med i Kiøbet,
Da Man har aldrig ret udfundet
Hvor mangel Snees der gaaer paa Pundet,
Og til det Skit jo hører og
Spa'r-Firelil, der giælder dog,
Saavidt som jeg har kunnet samle,
Paa Jydske for Perlen af de Gamle.
Men naar med den paa Jydske Man nikker,
Og tænker: A stak vist,
Saa smiler Sællandsfaren kun og stikker
Den Fiirhak med en Trist,
Og siger derhos ganske tørt:
Det kalder jeg et Stik,
Nu fik jeg to Besyver ført
Som for en Slik,
Og har den Sællandsfar en Makker
Som er da ikke reent en Prakker,
Men kan staae bi
Med en Klø'r-Fire, Hierter-Ni,
Saa bli'r saamænd, saavidt,
Som jeg forstaaer Styrvolt,
Min Jyde Jan, og det fordi saa stolt
Han stak med Skit.
Seer I, godt Folk! saa gaaer det til
I Kortenspil,
|PS:156Og bedre gaaer det ikke
Naar Man med Skit vil stikke
Hvor det saa er, en Sællandsfar,
Den Sag er klar;
|A:1431Og klart alt som *den klare Dag*,
Er end en anden Sag,
Og det er den, godt Folk!
I stak paa Jydske den Dolk,
Og Jyder er I, men, desværre!
Før alle, *uden for* vor Herre;
Thi var I Jyder *kun* for Ham,
Saa bar I godt den Smule Skam,

Saavelsom og de Myggestik
I fik.
Men det er Tingen,
I er saagodt som Ingen,
Tilfældes har I Lyden
Med Sællandsfar og Jyden,
Thi I med Skit *gjør Stik*,
Og kan ei taale Klikken,
Saa slaær jer Bøsse *Klik*,
Og I staaer slem i *Stikken*,
Ja ligger under *Stikken*,
Som Pokker ei gad ligget,
Og hvor, jo meer I *stikle*,
I jer kun meer indvikle
I Lakken og i Lyden,
Som I *stak* i med Fryden.

7 Men, seer I nu vel! *Dyden*
Ved Sællandsfar og Jyden,
I har af alle Kræfter
Ei stræbt men *skrevet efter*,
Og *vævet* artig om,
Saae I nu, *hvor* den kom!
|PS:157Nei, Pokker heller! bilder I jer ind,
Den er en Pelts af Lammeskind
Til Skiul og Skrud
For Bræk og Brud,
Og alt det andet Snavserie
Der inden i?
|A:1432Nei, jeg vil tjene jer, godt Folk!
See, det er Dyden ved en Dolk,
At den er hvas,
Og det er Dyden ved en Hammer,
At den er haard, og rammer
Saa ret til Pas;
Og det er Dyden ved en Tang,
At den *gjør* godt i *Trang*,
At den kan naae en Næse,
Som ellers sad for høit,
Og klemme den saa drøit
At den la'r vær' at blæse,
Ja klemme,
Om det saa var en Pave,
Saa han maa glemme
Saavel at giøe som gabe.
Det end er Dyden ved en Tang,

Naar den er dygtig lang:
 Man kan med den fremføre,
 Hvad ei er værdt at røre;
 See, det er godt for Hænder,
 Og tit for Næser med,
 Og Tingen lugter, brænder
 Dog paa sit rette Stæd.
 Hvad er nu Dyden ved en Pidsk?
 Det er, at den kan smække frisk,
 Og snærte, saa der bliver Striber,
 Og saa den Hund, Man rammer, piber,
 Og saa Kameler, nok saa dovne,
 |PS:158| For smaa og store Vognmands-Vogne,
 Faa'r Liv og trampe saa for Børen,
 At Skittet, staa'r om *deres* Øren.
 Og det er Pidskens Hoveddyd,
 Hvis Priis Man synge maae med Fryd,
 At naar de unge, kaade Klodde,
 Som har ei Skoe, end sige Brodde,
 Men den Unode: midt i Flugten
 I fuldt *Gal-Op*
 |A:1433| At slaae lidt op med Foden
 Og blæse kun af Tugten;
 Jeg siger: det er Hoved-Dyden,
 Hvad Plaggen sagtens kalder Lyden
 Ved Snerten, naar til Tid og Stæd
 Den fører *Lykken* med,
 Og kan saa ved det samme Spjat
 Just ret faae fat,
 Og holde dygtig fast,
 Saa Plaggelill faaer Skam og Last,
 Og styrter paa sin Hals,
 Og dandser sig en Vals
 Med Benene i Luften.

- 8 Seer I, godt Folk!
 Saaledes maae Fornuften,
 Og jeg, dens ringe Tolk,
 Betragte Tingen
 Fra alle Sider; thi I veed,
 Af alle Lyder er jo ingen
 Saa slem, som just *Eensidighed*.
 Den maae Man aldrig lide,
 Sæt og, Man Nogen saae,
 Som altid vilde staae
 Paa Dydens og Fornuftens Side;

|PS:159 Man er jo dog lidt meer end Aand,
Og Dyd og Tanke,
Vort Kiød har ganske artig Haand
Med os i Hanke,
Og Pligter vi mod Kiødet har,
Den Sag er klar.
Og vilde vi os fra dem stjæle,
Os fulgde Straffen flux i Hæle;
See, derfor giælder det, min Troe!
Sig mellem Pligterne at snoe,
Saa hver faaer Sit,
Og alle *Lidt*;
Saa Ingen af dem skal sig smørre,
Saa de kan alle *ligge tørre*.
Ja, elsker selv en Bjørn
Jo sine *kiødelige* Børn;
Hvad skal Man kalde den, der svigter
Selv sine *kiødelige* Pligter!

(Fortsættes.)

1

I Kallundborgs Krønike; men da der kun er *eet Pagina* i mit Exemplar, som dog er et Hoved-Aftryk, kan jeg ikke tjene med nærmere Underretning. Imidlertid mener jeg der er et Huusraad, Mangen Een kunde være tjent med at følge, og Raadet er naturligviis: læs Rub og Stub. Var han nu ikke død, den Sjæl, vilde jeg især have hans Modstandere denne Læsning høilig anbefalet som Surrogat for en Reise til Anticyen.

2

At ved "godt Folk" jeg dem forstaaer
Som fik i Fior hvad de fortiente,
Og har tilgode for i Aar
Endnu en Smule Renters Rente:
Det seer Man nok.
Og husker Man at Fiorets Ex
Kan ogsaa *sige: sex?*
Saa leer Man nok.
Løb Mester Erik stundum feil,
Og løb forbi *sit eget* Speil:
Det saae Man nok,
Og er der Mangen end som klø´r,
Og fik ei hvad *til Dagen* hør,
Saa faaer han nok.
Man ved godt Folk skal hver forstaae

Som fik, som faaer, og som skal faae,
Ja, I forstaaer mig nok.

[A:1441]

Rimelige Strøe-Tanker.

(Fortsættelse; se forr. No.)

- 9 See, det var nu en Episode,
Som for det Første har det Gode,
At den slaaer ind i Tidens Aand,
Og slaaer paa det forkeerte Sind,
At vi af Kiødet skal slage Haand
Og snærpe vore Pligter ind,
Saa vi, hvem kan fordøie Sligt?
Tilsidst kun fik den ene Pligt,
At være som en Steen imod
Vort eget Kiød og Blod,
Og staae, til vi i Græsset bide,
Ensidig paa vor Herres Side.
- 10 [PS:160] Seer I, det slog jo ganske net
Ind i jert Hovedfag: Moralen,
Men, hvis jeg ikke regner slet,
Saa slog det ogsaa ind i Talen;
Thi Talen, som I vel kan huske,
Var om den Baggehund at kusse,
Og da Man aldrig kudsker ret
Den Hund, Man kiender ikkun slet,
Saa maatte jeg jer ogsaa huske
Paa *hvem* det var, vi skulde kudske,
Og kiæmpe mod Eensidigheden,
Som kun bekom jer slet forleden;
Thi det er slemt, som I maae vide,
At ha'e *Profitten* paa sin Side.
[A:1442] See, nu er vi jo midt i Talen;
Thi Talen var jo om, hvorvidt
I maalde med jer egen Alen,
Og det var Skit.
Nu staa'r jeg just og maaler Ka'len,
Jeg mener med hans egen Alen,
Før kan vi ei, selv under Muld,
Ham maale Skieppen fuld.

Og, veed I hvad, godt Folk!
Der ligger nu den Dolk,
 Ja ligger, som just ikke
 Jeg selv gad ligge;
 Men, sandt at sige,
 Jeg veed just ei saa lige,
Om ei, naar Man seer dybt i Tingen,
Man ser kun Faa, om ikke Ingen,
 Paa denne Kirkegaard, hvis Plads
 En ærlig Mand var meer tilpas.
Ja, ja, gjør I kun Mule
 Saameget som I vil!
 |PS:161|Men Hjertet aldrig jeg gjør til
 En Røverkule.
 Ja, veed I hvad?
Naar jeg betænker Alt med Alt,
Og naar det skulde være galt,
 Jeg heller ligge gad
Hos ham, endskiøndt jeg negter ikke,
Der maatte Pokker ligge;
 Men, ligemeget, faae den Skam,
 Der ikke heller laae med ham,
End gik med jer paa Krykker,
 Ja, løb med jer i Taaget,
 |A:1443|I Tanker og i Sproget,
Ja gik med jer i Stykker
 Som Potteskaar og Glar,
Ja, faldt med jer i Staver
Som Borgermester-Maver,
 Som gamle Bryggerkar.

- 11 Hvad? mukker I? Aa Fias!
Forstaaer I ingen Spas?
 Saa var det ingen Under,
At han, jeg maaler paa,
 Som aldrig gav sig Stunder
Til *Andet* at forstaae,
 Og var Professor i'en,
 I Spas, i Poesien,
Saa nemt jer kunde viske,
Ja, tog jer som en Svidske.
 Saa var det ingen Under,
At i det hele Spil
 Han slap for Stik og Vunder,
Og blev kun svinet til.
 |PS:162|Hvad sa'e I? Pølsesnak!

Ja, ja, men hør kun bare!
Saa skal jeg ret forklare
Jer, hvori Feilen stak.
I skiældte ham paa Dansk og Tydsk,
I skiældte ind, I skiældte ud,
I vilde lægge ham i Lud
Og banke ham paa Jydsk,
Som om han var en Træskoe-Visk,
En Bergefisk.
I vilde dyppe ham i Skarn,
Og ikke i hans eget Fedt,
Skiøndt aldrig noget Moersbarn
Gav bedre Leilighed til det.
I vilde taabelig ham salte
Som eders Sø'r og Galte,
Og kunde ei opdage,
Kun i sin egen Lage
Kan saltes overalt
Hvad af Natur er salt.
I gik ham ei paa Klingen,
Som det er Kiæmpe-Sæd,
Ja, ei engang til Bringen,
Men til et andet Stæd.
De Fleste kun paa lang Distant
Fra Posten hans
|A:1444Slog Kneps i Lommen, raabde: Bæ!
Imens den hele spæ, spæ, spæ,
Ja, spæde Flok, end længer fra
Kun hviskede saa smaat: da-da;
Og de som, *bag ud*, kom ham nær,
De kom dog kun med Kyst-Gevæhr:
Med *Spidse-Blad*
Paa langen Raft,
|PS:163Med *Leen* flad
Paa *Øxeskaft*:
Kort sagt, alt som en *Tærsker-Loe*,
Som hvad der maae til Kvæg paa Stald
Til Knald og Fald
Paa Mark opgroe,
De giæsted ham,
Og høsted Skam.
Med andre Ord:
De paa ham foer,
Som han var *den Jens Langekniv*,
Om hvem mig Jyder har fortalt,
Hvad der vel ei er Sandhed Alt,

Men som dog vel har havt et Liv
Engang forleden,
Og slemt huseret paa *Alheden*.
Men, Bitterdød! kanskee
I havde Ret, godt Folk!
Kom, lad os see
Ret paa den Kniv og Dolk!
Kanskee forandrer jeg min Mening,
Som jeg vel ogsaa maae,
Hvis vi i inderlig Forening
Skal Fienden slaae.
Nu, jeg skal heller aldrig nægte,
Hinanden ligne de to Knægte
I Tidens *Spand*
Jo som to Draaber Vand;
Thi, seer I! nu
Er Krop og Hu
Jo Hip som Hap,
Og Skurv som Skab,
Og Ræv som røde Hunde.
See! Jens de heed jo begge To,
Og paa *Alheden*, kan jeg troe,
|PS:164 De begge gik til Gru og Grunde.³
|A:1445 Nu Langekniven, kan jeg troe,
Sad hist i Haand og her i Munde,
Men var dog hos dem begge To
Saa det kan rime *nogenlunde*.
|PS:165 Vel møder Folk Man paa sin Vei,
Som sige vil, det rimer ei;
At Lighed mellem Mund og Haand
Er dog kun *Fattigdom* i Grunden,
Kun som af Haanden og i Munden,
Men den er dog i Tidens Aand,
Og passer godt sig paa Alheden,
Som I kan see herunderneden,
Og hvad der er i Tidens Aand,
Det altid har en vigtig Grund;
Thi snakker Man paa egen *Haand*,
Saa siger Tiden: hold Din *Mund*!
Og naar Man faaer en Dask paa *Munden*
Med *Næver*, ret i Tidens Aand,
|A:1446 Saa ta'r, hvem der *kun* seer til Grunden,
Jo Skeen i en anden *Haand*,
Og stikker En Man lidt i *Haanden*,
Saa holder han jo kiønt sin *Mund*,
Og naar Man altsaa seer paa *Aanden*,

Forstaae mig ret! *til Tid og Stund*,
Saa er dog Haand og Mund i Grunden
I visse Maader nær forbunden,
Al Lighed har jo dog en Lammen,
Og hvad der saadan hænger sammen,
I visse Maader paa det Halve,
Kan hænge sammen saa i alle.
Nu veed jeg nok, jeg er en Tosse,
Særdeles i Metaphysik,
Og kan ei i mit Hoved rosse
Den kolossale ny Logik;
Jeg veed og nok, at det a posse
Ad esse skal ei holde Stik,
Men see, om derfor jeg gi'r tabt!
Hvem har vel nu den Haand paa Skaft,
Saa haard, og dertil uforskammet,
|PS:166At den tør stikke mig, naar jeg
Betræder slagne Landevei,
Og Tidens Aand har rigtig rammet,
Og at jeg ramde den, det veed
Jeg med en god Samvittighed,
For den Ting kan jeg saamænd vise
Et heelt Læs Sort paa Hvidt,
Af smaa og store Verdsligvise,
Som viisde med Exempler tit,
At naar man skynder sig og læsser,
Kan *Posser* gierne gaae for *Esser*.
Jeg veed jo sagtens nok en Haand,
Som ei var bange for i Grunden,
At næseknepse Tidens Aand,
Men det var just en *Haand i Munden*,
Og sæt, den var end i sin Kraft,
Og ikke fløiet reent af Skaft,
Saa, om den mig og stikke kunde,
Den *derfor* stak mig ingenlunde,
At Kniv i Mund og Kniv i Haand
Jeg kalder Eet i Tidens Aand,
Før stak vi vore Hov'der sammen,
Og kappedes i Aandens Rammen.

(Fortsættes.)

[A:1445]Jeg faa'r vel melle om Alheden:

Det er den store jydske Heed,
I hvilket Amt jeg ikke veed,
Men *Silkeborg* det heed forleden.
Derover i min Barndom
Til Vogns jeg alt imellem kom,
Og saae, at der paa Heden gro'de
Kartofler meest, for Resten Rug,
Men kun til høist nødtørftig Brug,
Og hørde at der Ingen bo'de,
Nu paa den egenlige Heed,
Undtagen halv forløbne Tydske,
Saa halv catholske, grumme brydske,
Som ikke Skat og Ti'nde leed.
De kom her i den Syv-Aars Krig,
Og fik særdeles gode Kaar,
Men trak dog siden Aar for Aar
Med Pik og Pak ad Tydsker-Riig,
Og vi beholdt kun Skrab tilbage,
Som gjorde sig knap den Umage
Med Tag og Fag at bøde lidt
Paa Husene, de finge frit,
End sige, som var deres Pligt,
At gjøre Husene til Gaarde;
Jeg hørde meget andet Sligt,
Som og maaskee kan rimet vorde;
Af danske Træ'r, for Rimets Skyld,
Jeg høist kun saae lidt Piil og Hyld;
Men Naaletræer, bitte smaae,
Bag Tørvedigerne jeg saae,
Og Kirken stod saa kort og lav
Som et Kapel paa Mortens Grav.

[A:1457]

Rimelige Strøe-Tanker.

(Fortsættelse; see forr. No.)

¹² De tvende knivelange Jenser
Paa Heden til hinanden grændser
Fremdeles op,
Som Aand og Krop,
Hvis sandt er alt

Det hartad Tydske

|PS:167|Som Jyder om den jyske

Har mig fortalt.

Nu siger jeg vel: Pokker heller!

Naar Jyderne mig Sligt fortæller,

Men da det passer i vort Kram,

Og duer til at stikke ham,

Jeg mener nu,

Saa var det baade Spot og Skam

Om jeg kom ei det Sagn ihu:

“Han otte Barnehierter aad,

Men klagede med Suk og Graad

At færdigt ei, til sin Ulykke,

Han rigtig fik sit Mesterstykke;

Thi havde *ni* han kun fordøiet,

Saa kunde han i Luften fløiet,

Ja, fløiet Pokkeren i Vold

I god Behold.”

13 Forstaar sig selv, det er et Æmter,

Men, som Man veed, i Eventyr

Er Jyden just en Pokkers Fyr,

Det er hans Alvor, naar han skiemter

|A:1458|Og saavidt er jeg selv lidt jydsk,

Og hverken vesselsk eller tydsk,

Ja, skiøndt en Sællandsfar i Munden,

Jeg er oprigtig jydsk i Grunden,

Og derfor jeg i sællandsk Maal

Vil række nu en Jyde-Skaal

Til ham, der vel er død i Munden,

Men lever dog nok lidt i Grunden.

Jeg mener da, poetisk talt,

Den musedøde Sællandsfa'r

Om ikke synes nu, saa har

Dog syntes, det var ei saa galt,

|PS:168|At æde op i Poesie

En *Hjerter-Ni*,

Og flyve saa dermed i Luften

Fra Fornuften;

Ja regner ei jeg grumme slet,

Saa har han alt de otte ædt

Af Muse-Barne-Hjerter ni,

Som der var Vinge-Spirer i;

Og havde Tallet fuldt han faaet,

Han fra Forstanden vist var gaaet,

Om ikke fløiet høit i Luften

Fra Fornuften,
Ja, fløiet Pokkeren i Vold
I god Behold.
Jeg vil da troe, han til sin Lykke
Ei færdigt fik det Mesterstykke,
Og var han nu ei netop død,
Saa vilde jeg, som Ven, ham raade
At æde heller Salt og Brød,
Og ta'e det niende til Naade;
|A:1459Og vædde tør jeg Ti mod Een,
At der i det er end en Vinge,
Hvormed han over Stok og Steen
Sig kunde magelig opsvinge,
Og smile paa den høie Tind,
Og smile under hvalvte Bue,
Naar Verden fra sin Myre-Tue
Skiød efter ham i Veir og Vind
Sin hvide Pind.

¹⁴ Nu kommer Raadet lidt for silde,
Hvis han er død, og det var ilde;
Men det er jo dog klart og reent,
Naar Man seer dybt i Tingen;
|PS:169En *Prosit*, som kom lidt vel seent,
Er bedre end aldeles ingen:
Og er Personen, som jeg meen,
Kun vildød, saa er han ei Steen,
Og *hartad Steen* jo ynkes maae
Dog over Barne-Hjerter smaae,
Og spare eet dog af de ni,
Som der var Vinge-Spirer i.
See nu, godt Folk!
Det var oprigtig Jydsk,
Skiøndt det for jer var Tydsk,
Og trængde høit til Tolk;
Og deraf kan I mærke,
At I, saavel i Tydsken,
Som selv endog i Jydsken
Er ikke meget stærke,
Undtagen, for saavidt,
Som Jydsk og Tydsk er Skit,
Ja er, som sagt, desværre!
Ei Jyder for vor Herre.
Kom nu! saa gaaer vi hen
Paa sællandsk Grund igien,
Og kys mig saa paa Haanden,

Fordi jeg har beviist saa klart,
Og aabenbart,
At naar som Krop Man tager Aanden,
Hvad netop er i Tidens Smag,
Saa er det og en afgjort Sag,
At Jenserne saa nogenlunde
I Alt hinanden ligne kunde,
Et coetera hvad deraf flyder
Om Vaaben og om Helte-Dyder;
Og kan i Tidens Aand nu Posser
For gode Esser gaae, saa trodser
|A:1460|PS:170Jeg hver, der siger, at som Helte
Jens Baggesen I ikke fældte.

15 Det kosted, min Troe, Hovedbrud,
At regne sligt et Stykke ud
Og ikke slaae en Svinke;
Kom nu igien og kald Peer Degn
En Sinke!
Det er nu Moden i vor Egn
At lade haant om Degne,
Og det skal hede, kan jeg troe,
At vi kan ikke regne,
Saadan, saa alomodisk,
Som dem, der er methodisk
Trakt op, jo, jo,
Jo, jo, I Degne-Stikler!
Det er nok fede Mikkler,
Nei, vi er fra i Fior,
Da drypped det paa Degnen,
Naar Præsterne fik Regnen,
Men, (ikke mine Ord!
Thi Silke spinder Man ei ved
At klamres med sin Øvrighed)
Nu drypper det, min Troe, paa Præsten,
Hvad er der saa til hele Resten?

16 I tænker nok, godt Folk! jeg hus'de
Ei hvor jeg skulde hen?
Jo, jo, men Man har Lov at puste,
Og nu til Tjeneste jeg er igien.
Men sæt nu og, at som det lød,
Den Sællandsfa'r er Muse-død,
Og ligger ikke med det Bedste,
Og at I slog til Stadens Vel
Den Dolk ihiel,

|PS:171| Saa var han dog vor Næste;
Og alle vi den Sætning hylde,
At Man bør Næstens Feil undskylde.
Forstaaer sig selv, den samme Tanke
Har, som enhver, en dobbelt Hanke,
Og da Man, som vi veed,
I Pligternes Mangfoldighed,
Som trættes tit om Rangen,
Dog kun kan holde een ad Gangen:
Saa gjør Man, siger Bogen, bedst
I, den at gribe som er næst.
Nu er Man, som al Verden veed,
I Grunden altid selv sin Næste,
|A:146| Og Man gjør følgelig det Bedste,
Naar Man gjør ei sig selv Fortred.
Naar altsaa vi den Sætning hylde,
At Man bør Næstens Feil undskylde,
Saa mener vi *naturligviis*
For Alting vore egne,
Hvem vilde være slig en Griis,
Saa nøie med sig selv at regne!
See! heraf følger: gyldne Ord!
Først vi, saa *vore andre* Næster,
Som egenlig er Snylte-Giæster
Ved *Tolerancens* Kammerbord;
Naar ei de komme os for nær,
Og har et kiønt beskedent Væsen,
Og lidt Respect, og tie kvær,
Om og vi ta'r dem lidt ved Næsen,
Saa vee den Skurk, som ei dem gav
Hvad ved hans Bord der falder af!
Men gjør de os vort Hoved kruset,
Som de var Herrerne i Huset,
Og kan de ikke taale Løier,
|PS:172| Ja gloer os ind i vore Øier,
Som de for deres Næster
Var sat til Skolemester;
Saa, der maae sidde Bjelker eller Skiæver,
Saa er det *vore egne*,
Og det er Pligt paa *Næstens* Vegne
At bruge sine Næver.
Men nu er det en stor Ulykke,
At vore Næster har den Nykke,
At tænke akkurat som vi,
Og Feilen, ja, den ligger i,
(Hvad var det nu? – fra Slagelse,

Jeg troer ogsaa fra Korsø'r)
I en forkeert Opdragelse,
Og derfor, vil vi haabe, døer
Den ud med denne Slægt,
Som har indsuget Bjelken
Med Moders-Melken.
Den bør Man derfor kiækt
See til at rydde bort,
Da de er kun til Hinder
For sand Oplysning, kort:
Humanitetens *Fi'nder*.
Det er til deres eget Bedste;
Thi først, naar de har strøget Seil,
Og mukke ei om Andres Feil,
Da først kan og en ærlig Næste
|A:1462Sin Pligt mod dem opfylde,
Og deres Feil undskylde,
Tildække deres Lyder,
Afmale deres Dyder
Til *lovligt Eftersyn*
I Sælland og i Fy'n
For Efterslægten.

17 **|PS:173**Der hialp jeg jer igien,
Godt Folk! thi Knegten,
Som nu er sovet hen,
Han var, som sagt, vor Næste
Og noget nær det Bedste
Vor Tid har lært at sandse,
Er det om Tolerance.
Nu, vi forstaa'r jo nok det Sprog,
Men for de Smaa, som voxe,
Den Sætning smager dog
Lidt af det Paradoxe:
At man kan være tolerant,
Og dog slaae Folk ihjel galant;
At det er Tolerance,
Dem aldrig at tilgive
Som efter vores Pibe
Ei ordenlig vil dandse,
Ei springe, naar vi fløiter,
Men mukke, naar vi føiter.
Men nu har jeg, som sagt,
Det Sprog udlagt,
Saa populært,
Saa ganske i det Jævne,

At det kan ikke falde svært
Selv for de Smaae,
Som har kun fattig Fatte-Evne
Os at forstaae.
Nu kan de godt begribe:
Jens Baggesen ei vilde sandse,
At efter eders Pibe
Det var hans Pligt at dandse.
Nu, Feilen laae jo vel
I en forkeert Opdragelse
Der i Korsø'r og Slagelse,
|PS:174Men slaae ham halv ihiel
Man maatte allermindst,
Og naar Man *regner ret*,
For ham, det seer Man let,
Det var en reen Gevinst;
|A:1463Thi nu, da han strøg Seil,
Vi høit den Sætning hylde:
Man bør hans Feil undskylde,
Og som et Dydens Speil
I lovligt Eftermæle
Ham male af paa Fiæle,
Til lovligt Eftersyn
I Sælland og i Fy'n;
Ja, hører det med Fryden
Endog for Tørre-Jyden.

18 Saa vil, paa eders Vegne,
Godt Folk! jeg nu opregne,
Hvad der undskylde kan
Den stakkels døde Mand,
Ja *dække til* hans Lyder,
Og bakke op med Dyder,
Saa hvem, der ikke vel
Sig ta'r i Agt,
Det være eder sagt!
Kan æde sig ihiel.
Men, er *tilgavns* han ogsaa død?
Aa! det har ingen Nød;
Thi Forord, seer I vel,
Det bryder ingen Trætte,
Og derfor vil jeg forudsætte,
At han er slaaet *ret* ihiel;
Hvis ei, da skal hver Dyd han miste
Som males paa hans Kiste,
|PS:175Og paa hans Lyders Hielm

Det skrives skal med Kul:
Han døde som en Skielm,
Og selv i sorten Muld
Omvendte han sig ikke,
Men var saa splittergal,
Som hiin, der hang i Strikke,
Og efter Døden stjal;
Ja stjal fra den, der skar ham ned
Af heltelig Medlidenhed,
Og pleied ham alt paa det Bedste,
Og tænkte: Tyv er og min Næste.
Undskyldningen jeg ligner ved
Den Kniv, som skar den Hængte ned,
Og Rosene kan nok opveie
Hans Nad're og hans Natteleie,
Samt Støvlerne, der Tyven hang
For godt i Ring,
|A:1464 Men hængde ham den anden Gang
Som ingen Ting.
See, det var ham, og I! ja I
Skal være for hans Søgmaal fri,
Beholde Alt, hvad I har faa't
Af Dyderne, og dermed godt.

19 Saa hør da nu! den største Brøde
Jeg kiender hos den Muse-døde,
Det var, som sagt, hans Fraadserie
I Muse-Madskepie.
En Fraadser i et Fad,
Og En i Aandemad,
De fraadse begge To,
Med Forskiel, kan jeg troe
Men det er ligemeget;
Thi her er Tingen den
|PS:176 At denne gode Ven
Har ædt sit Eget,
Og var det af det Bedste,
Saa kun desmere Skam
For ham;
Thi Man er selv sin Næste,
Og det er dobbelt slemt,
Naar Man saa reent har glemt
Den ypperste af sine Pligter:
At feie for sin egen Dør,
Et coetera, som vi sa'e før.
Men, seer I vel, han var en Digter,

Og det Slags Folk just ei, som Degne,
 Har deres Styrke i at regne;
 De stundum bli'r forknyt i Aanden,
 Og ta'r saa, hvad der er for Haanden,
 Og ta'r saa letteligen feil,
 Og spiser, hvad de ikke maatte,
 Og mener, de sig lidt vil gotte,
 Og ser sig i et malet Speil,
 Og sætter saa for U et Ex,
 Som vel kan sige Sex,
 Men er og bliver dog et bagvendt Ex.
 Forsvare slig en Muse-Leeg,
 Ja, det gjør Pokker, ikke jeg;
 Og gaaer det Digteren som Puus,
 Og Musen som den lille Muus,
 At reent tilsidst han æder den,
 Da er den Stakkel ilde faren;
 Thi la'r han den og *gaae igien*,
 Den paa et Haar dog ligner *Skaren*,
 |A:1465Og *Skaren* elsker kun sit Eget,
 Hvad det er, veed I saare vel;
 |PS:177Thi just med det I slog ihiel
 Den Digter, som kun alt for meget
 Sig læmped' efter jeres Smag,
 Og fik derfor en stakket Dag,
 Og slig er fattig hellig Aften,
 Som, er han død, han nu har haft'en.
 See! vender vi nu Bladet om,
 Og syner jeres haarde Dom,
 Saa har I vel for saavidt Ret:
 I aldrig har med Muser leget,
 Og heller aldrig nogen ædt,
 Men det kun sige vil saa meget,
 Som, hvorfor æder Muus ei Kat?
 Fordi den ingen kan faae fat.
 I har dog Alle ædt jert Eget,
 Og var det Snavs, saa ligemeget!
 Vel tabte Verden ikke Stort,
 Men I har dog det Samme giort
 Som han, paa jeres Viis og Maade,
 Og ta'r I da ei ham til Naade,
 Saa ta'r I jer jo selv ved Næsen,
 Og det er Narre-Væsen.

(Fortsættes.)

Rimelige Strøe-Tanker.

(Fortsættelse; see forr. No.)

20 Nu har jeg hans Undskyldning gjort,
Den faldt lidt i det Tø're,
Nu kan I paa hans Dyd jer smø're,
Thi det skal gaae som det var smurt.
Hans Dyder jeg ham ei misunder,
Men dog, som Folk er nuomstunder,
Han ikke var saa slem
En Dydens Helt *in Folio*,
Som gjerne kunde gaae for To,
Ja Ti af dem.
Thi først, saa veed I selv, godt Folk!
Han skar saa sød en Kniv, den Dolk,
Som hans, der mellem Fjeldene
Fik Skjønheds Lov gjort gjeldende.⁴
O, hvilket Taarevæld!
Hvis alle Helte
|[A:1474] Som have haft det Held
At spændes i hans Belte,
Hvem Syn for Sagn der gik
I Skrammen,
Af Rigtighed i Blik
Og Sikkerhed i Rammen,
Hvis de en værdig Taare
Nu fældte ved hans Baare!
Ja, veed I hvad, godt Folk!
Hans Hammer, Pidsk og Dolk
De var saa dydefulde
Som Nogens under Mulde.
|[PS:179] Hvem hørde at Athenes Fugl
Var selv i Leiren,
Hvem hørde den fra Hjelmen guul
At varsle høit for Seiren,
Hvem satte sig i Heltens Stæd
Og blev ei ræd?
Men fløi ei selv Athenes Fugl
Til sidst i Skjul,
Og stemmed i
Sin gode Danske Elegie!
Vel prøved den med Tud i Top,

Hans Mikkelsen at mane op,
Vel kom da og en *Bergefisk*,
Som slog med Halen frisk og bidsk,
Men ei enhver Bergenser
Kan bide Sjællands Jenser,
Har Man endog lidt Skind beholdt,
Saa er Man som en Fisk og solgt,
Og kommer hovedkulds afsted
Naar Man har intet Hoved med,
|A:1475Og maae da sagtens blive *beet*,
Naar *Kallundborrigs* Stads-Poet,
Som den beskrev i al sin Glands,
Man stikke vil for gamle Hans,
Som netop altid loe ad dem
Der ei *med Hovedet* gik frem,
Og vilde sagt: gid du faae Skam!
Hvad gjør din Fisk i Mikkels Ham?
Nu faldt, hvad ei Man nægte kan,
Vel Knud tilsidst ved Gammelstrand;
Men hvis han faldt for Fiendens Slag,
Det Bagsmæk var og Nakkedrag,
|PS:180Og bryste sig skal ei de Helte
Som Bagen af en Kjæmpe fældte.
Det var for ham da al Ulykken,
For meget havde han paa Nakken,
Og alt for lidt i Ryggen,
Og det var, sandt at sige, Takken
Han fik, fordi med Møie suur
Han pilled Kalk af Kirkemuur;
Saavidt jeg veed, ei med det Gode,
Men deels af Skam og deels for Spas
Da engang nu det Drengefjas
Var blevet Mode.
Hvis nu for al sin Muse-Vrimmel,
Sit Ur- og Ager-Hønse-Bur,
Med samt sin portative Himmel
Han kunde kjøbt en Kirkemuur,
Saa havde han havt Ryggen fri,
Med Posen som Man *stak ham* i,
Saa havde han vist aldrig *pebet*,
Saa havde han sig ei forgrebet
Paa Bruunt og Guult, og fældet blev
Han ei, hvis ei ved dette Greb,
Da den umaadelige Bøining
Udsatte ham for Overfløining.
At han nu gav sig saa til Priis

Var Skam for Helten fra Pariis,
Var Skam for Jens Napoleon,
Hvis ikke i de samme Dage
Den Vognborgknuser uden Mage
Den kolossalske Kjæmpeaand⁵,
|A:1476|PS:181Den Ares selv, just havde gjort
Et Buk der end var nok saa stort,
Hvorved han, efter Jenses Mening,
Kom med hans Støvler i Forening.
Nu derimod Man let indseer:
“Den Skræder som er Helt, er ikke Skræder meer”.
Og, hvilket Helteblod!
Ei Ares blot ved Siden
Han havde, men med Tiden
Han fik ham under Fod.

²¹ Og, hører mig, I Kykle-Haner!
Som lade Gal udgaae
Til Skjalde, store, smaa,
At de skal bryde nye Baner,
Og skaffe Fabler, Epigrammer,
Satirer til jer Bogstavnur,
Saa der kan blive fulde Rammer
I Æsthetikens Fadebur!
Hvi gale I, som I var gale
Ei nu fra Fadeburets Svale
|PS:182Og prise Helten under Mulde,
Som gav jer alle Næver fulde,
Ja ham, den mageløse Kjæmpe,
Som, hvad ei kunde skee med Læmpe
Udvirkede med Eg og Od,
Med Piil og Brod,
Saa I fik selv, forunderlige Gaade!
Dog Rum i Rammen paa en Maade.
Ja fik engang dog paa Parnas
Jer længe velfortjente Plads;
Jert *Handværk* Gøthe, hvilken Skam!
Kun gjorde til en Øl-Parabel,
Og Asmus til et Kagle-Epigram,
Jens Baggesen det gjorde til en *Fabel*,
Det sang dog vist for jeres Vugger
Selv knap en Kukker.
|A:1477O! havde han lidt længer levet,
Og sin Partheneis med Sands
Paa *Dansk* omskrevet,
Da visnet aldrig eders Laurbærkrands,

Da havde Mulen han omsadlet,
Og jer til Alpe-Helten adlet,
Da eders Navn, som eders Byrd
Og Daad var stort,
Naar af Bedriften der var gjort
Et Epos som et Eventyr.

22 Og I Børsærker ret af Helte
For Danmarks Tungemaal,
Som viisde klart, at det kan smelte
Foruden Ovn og Baal
Som Salt og Sukker i det bare,
Det klare Vand,
Og at det med en Smule Konst
Kan løses op i Dunst!
|PS:183Hvi love I dog ei den Helt
Som vel var af en anden Vælt
End I,
Men som, for alle dog at smage,
For jer og Tydsken at behage
Stod eder som en Skjoldborg bi?
Vel smelted han af gyldne Maal
Saamangen Klump i klare Luer,
Der, som en gylden Offerskaal,
Skal prange under Templets Buer.
Men bruger kjønt dog jer Forstand!
Begriber dog,
At Guld af Fjeld og Guld af Sprog
Sig smelte lader ei i Vand,
Og kan ei, trods al Konst og Kamp,
Gaae op i Damp!
I kan ham sagtens dog tilgive,
At han har gjort, hvad I lod blive,
Derved slet Intet I jo tabe,
Men maae dog føle det er stort,
At *han* jer har saa nemt det gjort
En Genius at efterabe.

23 Og nu Ensidigheden! hvem
Bekjæmped den med saadant Klem,
Saa practisk, ved et stort Exempel?
Hvem satte paa saamangen Side,
Som selv ei Dyden godt kan lide,
Geniets Stempel?
|A:1478Hvor er den Ridder vel af Sproget,
Som, skjøndt han vidste Veien godt,

Reed stundum dog saa reent i Taaget,
Som nogen anden Don Qvixote;
Ja, reed i Staae og reed i Ring,
Kun for at prøve alle Ting?
Vil I engang dog ret betænke,
Hvorledes han har ridt omkring,
Nu siden han af Vessels Enke
Fik Snak og Kurr som ingen Ting!
Hvor er en Vei, jeg vil ei sige
I Dannemark men Tydsker-Rige,
Hvor han har ikke gjort et Høp,
Om ikke redet i Galop?
Hvor er der vel en Gjestestue
Imellem Hamborg og Paris,
Hvor ei den Ridder sig lod skue,
Og tog sig dog en lille *Priis*,
Saa der er jo fast ingen Bye
Han jo var i, endog i Thye!
Hvor er der vel,
Fra Strasborg til Korsør,
Et Taarn, et Fjeld
Hvor ei han prøvede, trods Kløft og Gavle,
Om han endog blev nok saa ør,
Om ei at klavre op saa dog at kravle!
Hvor tit har han ei rendt
Med Panden imod Døren,
Paa Nelderne sig brændt,
Og revet sig paa Tjørn,
Ja, vadet ud i Moser
Til Belte og til Bryst,
Og det af bare Lyst,
Til Muser og til Roser,
Af Lyst til det Almene,
Af Afskye for *det Ene!*

24 |PS:185| Nu gik det sagtens saa,
Som Man kan sagtens vide,
Det vilde rigtig gaae
Kun til den ene Side;
Tit steiled med ham Skimlen,
Saa han gik agter ud,
Tit fik han det med Svimlen
Og tit med Værk og Brud:
Af Vatersoot engang
Han havde nær kreperet,
|A:1479| Sig nær paa Styltegang

Ihjel parodieret;
Han som Ulys sin Grav
Var nær paa Verdens Hav,
 Nær ved paa Cirienborg,
Hvor fiint han end begyndte,
 Til Musers Hjertesorg,
Det sidste Vers at grynte.

25 Dog derfor ei han er at skose,
Nei, meget meer at rose,
 Thi han var som en Skipper,
Der seer han strande maae,
 Paa een af tvende Klipper,
Og grunder ikkun paa,
 Hvor, da det galt maae være,
 Han strande kan med Ære;
Og Sællandsfaren her
 I skulde høilig prise,
 Som vilde før forlise
Med Top og Tavl saa nær,
 End bjerge Liv og Ladning,
 |PS:186 Ved Stranding og ved Vadning
I Lavvand lidt for nær
Eensidighedens Skjær!

26 Hvad siger I, godt Folk!
 Jeg glemmer hvor jeg er,
Og stikker ei den Dolk
 Men allenfals kun jer?
Nei, I ta'r Feil, godt Folk!
Kun som en Jyde-Tolk
 Jer vise, jeg har villet
 Det Fine just i Spillet,
Og maae hos jer, saavidt
 Som jeg kan skjønne,
Dog have lidt
 Gjort mine Hoser grønne.
Jeg, efter fattig Leilighed
Forsøgte i min sure Sveed
 En Smule og
 “Det søde, bløde Danske Sprog
I dette vanskelige Fag”
Som er endnu den Dag i Dag
 Kun slet bebygt,
 Og drevet sygt;
Og drev jeg det just ikke vidt,

Saa trøstet I jer selv jo tit

|A:1480Ved: ultra posse . . .

Dog, Snak! jeg Tosse!

Som husked ikke paa,

I hængt Mands Huus ei maae

Om hængde Folk Man tale,

At her, hvor jeg mig vender,

Jeg er blandt Nemos Frænder,

|PS:187At her i disse Sale

Han fik sin haarde Dom,

At her hans Navn hos Alle

Er syltet ned i Valle

Som Slægtens Helligdom.

Saa kan Man falde over Sviin,

Og glemme sit Latin.

Saa lad os Modersmaalet hædre!

Der driver jeg det vel lidt bedre,

Og drev jeg det just ikke vidt,

Saa trøstet det jer selv jo tit.

Hvo som gjør Mere end sit Bedste,

Han er en Skielm imod sin Næste.

Dog, lidt vel tørt for jer

Det Ordsprog er,

Det ikke Mellemgulvet ryster

Men falder let for svage Bryster,

Og voldte tit, naar Man det roesde,

Lidt Hoste.

Hver har sin egen Stjerne,

Jeg, for Exempel, vilde gjerne

See til at ha'e mit paa det Tø're,

I helst vil jeres Lire smøre,

Og som Fornuftens ringe Tolk,

I Dag jeg tjener *jer*, godt Folk!

Og drev jeg det just ikke vidt,

Saa trøstet det jer selv jo tit,

Samvittigheden tør ei mukke

Naar man, som Barnet i sin Vugge

Gjør hvad Man kan.

Ja efter min Forstand

Hvis ei Hukommelsen mig svigter,

Er netop denne Trøst det Hele

Som Læserne med deres Digter

Har maattet for det meste dele

I dette vanskelige Fag,

Som jeg har fusket paa i Dag,

Det rene, skjære practiske

Didactiske,
Og drev jeg det just ikke vidt,
Jeg drev det sagtens dog til Skit,
|A:1481Og er da den Opmuntring værdig
Hvormed I lige til i Fjor
Var altid færdig,
Naar Man gik smukt i jeres Spor.
Jeg vendte mig til alle Sider,
Og viisde jer at ei jeg lider
Eensidigheden for min Død,
Jeg viisde jer, hvoraf det kom,
At det gik altid udenom,
Naar I paa Sællandsfaren skjød;
Jeg gav et Vink som skulde vække
Jer til paa rette Kant at knække
Den haarde Nød,
Og til maneerlig at begegne,
Jens Baggesen, hvis op
Han stod med Sjæl og Krop,
Og vilde eder degne.
Jeg vil slet ikke rose
Mig derfor af Forstand,
Thi Konsten er forsand
Saa let som Fod i Hose,
Naar Foden kun er reen,
Saa paa det ene Been
Man allenfalds kan staae
Og drage Hosen paa,
Og Man er frie for Skosen
At, der er Hul paa Hosen.
Men Somme er i Gang, som
Og i Begreb lidt langsom,
|PS:189Og da jeg dog ei nænner
At narre gode Venner,
Saa vil jeg aabenbare
Jer Kunsten nu forklare.

(Sluttes i næste No.)

Vil I for Resten vide, hvis?
Et Coetera,
Saa tag kun fra
I Musens ab epistolis
En To, Ni, Fire, To, Ni, Fem!

Trods Tonen i en fire, fem
Saa fiint jeg maae citere dem;
Thi Bogen heel, end sige Aanden,
Jeg i mit Hoved kan og maae
Dog aldrig faae,
Og har derfor den kun *ved Haanden*.

5

Ja, læs engang den høie Ode,
Som jeg fik aldrig i mit Ho'de,
Og ta'r nok aldrig meer i Haand,
Og det Forsæt, om Intet elle's,
|A:16Har sagtens Jens og jeg tilfælles,
Det jeg af Søndagsbladets Aand
Mig slutter til,
Og deraf end jeg slutte vil,
At om det Uheld end ei hændte
Vor Jens at han sig ret omvendte,
Saa vendte han dog Kaaben om,
Og hedder Somme *Venderom*,
Sin egen Høihed, vil jeg haabe
Han kalder Povel Vendekaabe.

|A:1494

Rimelige Strøe-Tanker.

(Fortsættelse; see forr. No.)

²⁷ Som sagt, min gamle Amme,
Hun var en Sællandsmo'r,
Hun lærde mig, den samme,
De rette Sællands Ord.
Hun skee i Graven Tak,
Fordi hun til mig stak,
Mens end jeg sad paa Skamle,
En Tul Tre af de Gamle;
Men mere Tak endnu
Jeg skylder gamle Mo'r
For hendes vakkre Ord:
"Min Søn! kom vel ihu,
Hvad Folk du spiller med,
Og spil til Tid og Sted!

Spil ei med Jyden Bas,
Thi han forstaaer ei Spas;
 Spil helst med Jyden ei,
Han ta'r dig let ved Næsen,
 Og han er stiv og sei,
Og spiller mest kun om det rene Væsen,
 Og spiller han for Narrerie,
 Saa vanker der lidt Klumsak i;

|PS:190Men er du først i Spil,
Saa lad staae til!

 Lad Ingen see dit Kort!
Men skak med dine Brikker!
 Pas høie Trumfer bort!
Gaae med paa Svovelstikker!
 Saa vinder du dit Spil,
Men Jyden bliver vreed,
Lav for en Sikkerhed
 Derfor kun Ryggen til
Med hvad der er lidt fast,
Og haardt og hvast,
 Men vil han slaa's med Skit,
 Saa dyp ham i hans eget Fidt,
Naar han sig bukker paa det Halve,
Saa buk du ham med alle;
 Men gaae saa strax din Vei,
 Og rør ham ei!

|A:1495Men spil, som sagt, naar ei det er fornøden,
Saalidt med Jyden som med Jøden!⁶

 Spil helst med Sællands Folk!
 Dem kiender du, din Dolk!

|PS:191Spil ei for tit og længe!

Spil ei om Prygl og Penge,
 Nei, spil om ingen Verdsens Ting,
 Og ingenlunde om Nureddins Ring,
Ei om Aladdins Lampe!
Hazardspil volder Krampe.
 Nei, spil til Tid og Sted,
 Alt efter Sællands Sæd,
Paa Langs og Kryds,
Om Kiærester og Kys!
 Men træffer du blandt Næster,
 Som let kan skee, din Mester

I Lanter og Styrvolt,
Saa vær kun aldrig stolt!
 Men hold for alting lige
Din Tunge i din Mund,

Og list dig til at kige
Ham først i Kort en Stund.
Staae som en Muus bag Stolen!
Og lær hans Kneb!
Og løb ei ud af Skolen
Med halvt Begreb!
Spil saa kun med
Til Tid og Sted!
Stiæl med Forstand,
Saa godt du kan,
Hvor det er Skik,
Af Andres Stik!
Giem godt og vel
Hvad selv du har til Bedste;
|A:1496Lad kun din Næste
Sig stikke selv ihjel!”

28 Saavidt min salig Amme,
Og det var ikke galt, det Samme,
|PS:192Men har den lille Lyde,
Det gør ei Sagen klar;
Thi var jeg ei lidt Jyde,
Saa blev jeg dog en Nar.
Thi Sællandsfaren veed
Jo Reglen ganske rigtig:
Min Søn! vær kiønt forsigtig!
Og bliv saa ikke heed!
Men derimod med Sandsen
Det gaaer, som vi har seet,
Han let gaaer bag ad Dandsen,
Og bli'r Codilje-beet.
En Sællandsfa'r kan stikke
Saa Man bli'r bleg og rød,
Men taale kan han ikke,
Saa godt som Jyden, Stød,
Og faaer han en Tryk-Sexten,
Saa gaaer han let fra Texten,
Og dumped han først om,
Han sielden ihukom
Hvad der sig ganske godt la'r sige,
Men ikke følge just saa lige,
At han, trods Faldets virkelige Gru,
Fortryllet af det Træffende, det Fyndige,
Det rette, nette, lette, næsten Yndige,
Gad dumpet nok engang endnu⁷.

29 |PS:193| See nu, godt Folk! nu har
Jeg hartad reent omsonst
Jer lært den simple Konst,
Dermed er Sagen klar:
Vær Sællandsfa'r af Adelsbyrd!
Og for vor Herre ægte Jyde!
|A:1497| Saa kan den Pokkers Fyr
Du Spidsen trøstig byde.

30 Laan mig kun nu lidt Kridt,
Saa vil paa Sort med Hvidt
Jeg her paa disse Fiæle
Gi'e Knud hans Eftermæle,
Saa skal vi snart fornemme,
Om end han selv er hiemme,
Om han tør komme ud
Og gjøre sig til Knud;
Jeg kan jo dristig stole
Paa jer, ifald det kniber,
I har jo vær't i Skole,
Og veed, hvordan Man piber,
Naar Man med Skolemester
Har leget Kamerat,
Og faa'r som Snylte-Giæster
En Smule Kropsalat,
Og naar saadan jeg piber,
Saa veed I, at det kniber,
Kom saa! saa skal, min Troe,
Vi Pungparykken snoe,
Og spille ham en Marsch
Kohlrabenschwartz.
Men løber I jer Vei,
Hvad gjør saa jeg?
Hvad jeg saa gjør?
|PS:194| Hvad der gjør Kaalen feed
Vedkommer ikke Smør;
Og hvis jer Nogen spør,
Siig kun: I det ei veed!

(Sluttes i næste No.)

Med Jøden og Jyden
Jeg mener vel Lyden,
Dem lægges til Last.
Hvad Jøder og Jyder
For Resten angaaer,
De har deres Lyder
Og Hager og Haar,
Men Jøde og Jyde,
Hvordan det end gaaer,
Har *Meer* at betyde,
End Tiden forstaa'r.

7

Som skrevet staa'r
I Bogen han lod prænte
Forleden Aar;
Men naar
Vi Syn for Sagn kan vente,
Det ikke skrevet staa'r,
Og naar
Vi fik det ei
Det var i Bogens Aar.

[A:1505]

Rimelige Strøe-Tanker,

sammengroede i

Gaade-Giætningen,

til

Jens Baggesen.

(Slutning.)

³¹ Du saae det mangengang, o Skiald!
At stort som Kaar er og Dit Kald,
Langt andet end med Spas at more
De Smaae, de Store,

Du fødte Tomheds Dødningvind
Omsuse kold Din blege Kind,
Og sank af Digterlegen kied,
I Afmagt ned;
Men stærkt er Livet i Din dybe Rod,
Som i vort Danmarks gamle Eeg,
Med friske Kræfter Du igien opstod,
Adspredte, spildte dem i Leeg.
Saa nys opstod Du i den sære Gaade,
Og lod i den forfængelig Dig skaade.
Ei er jeg blind for ubenævnde Sum,
Du *staaer* Dig længere end Mange flyve,
Og aldrig saae jeg før paa Havets Skum
Saa ægte Perlerader fra det Dybe.
Du *stikker* dybere end mange *troe*,
Du saae hvad sielden Nogen saae og loe;
[[A:1506]]Men hvis Du da, til Grinebidens Held,
Med Fingren i Dit Saar og Næven paa Din Byld,
Endnu vil lee og gaade Dig ihiel,
Det er kun Din og ikke *Gaadens* Skyld;
Thi hvi gør Du Din Bielke pommersk breed,
Og sætter Dig som en Steen-Egenhed,
Da dog din danske Selvheds Bøgestamme
Er blød, og brydes naar den bedst vil bramme?
Indvikle sig i Livets store Gaade,
Det kan jo ogsaa hver Matros,
Og selv den *overordentlige* Maade
Fortiener her lidt Andet nok end Roes;
Hvorfor udvikler, løser Du ei heller Gaaden,
Som Ingen dog *tilgavns* kan løse Dig;
End som for Spas at demonstrere Maaden,
Hvorpaa den tækkeligst *indvikler sig*.
Med Fryd jeg *saae*, hvorvel Du mener Ingen,
Og Du har meer end *halv* kun *hørt* om Tingen,
At det Utrolige Man selv kan finde
I *Navnet* paa Din Gaademands Mandinde,
Naar Man flankerer lidt med For og Bag,
Som Fandens er og Fleres Hovedsag,
Fordi naar Man i *Intet* først er *Alt*,
Saa har omtrent Man *Papegøien* skudt,
Og skønt Man er i Grunden *læs-caput*,
Med *Tiden* Man dog sagtens lidt Gestalt,
Da Man har Tiden for sig, smaalig sanker,
Og er da Konge alt i sine egne Tanker,
Og hvilken Dreng i den *antike* Tone,
Som griber den *modern* med Sympathie,

|A:1507 Seer ikke grandt den dybe Mening i

At giøre *Alt til Intet* for en Krone?

Som sagt, jeg saae, og hvad jeg alt har sagt

Dig siges sagtens, at skjønt *hiemmebagt*

Min *Kringle* er og blevet *tør* paa Hylde,

Dog ei for Intet den paa Kneb er solgt,

Men har, *især i Hullerne*, beholdt

En god Portion af Intets tydske Fylde,

Saa selv i danske Huller Man med Intets Pind

Just ikke synderlig skal giøre Vind.

Som sagt, jeg saae da med mit Gaaseøie,

Hvad kanskee mangen Kukker i det Høie

Har ikke seet, og med det Spil

Det gaaer i Grunden ret naturlig til,

Hvis det er sandt, hvad Man har bildt mig ind,

At Giøgen kukker kun, *mens han er blind*.

Jeg saae, ei blot hvad før i Dag

Jeg saae saa tit, Dit nyskelige Handelag,

Som kun for gierne selv Du skuer,

Til i en Sum at smække Fluer,

En Ting, der og til Tid og Stæd

Kan godt gaae med,

Men som til alle Aarets Tider,

Gik det og keiserligt, jeg ikke lider.

Nei, jeg saae meer,

Saae paa Din Gaade, hvad jeg ser,

Som paa mig selv, saa paa hver Anden,

Stadfæstelsen paa gamle Sprog,

At Lykken dog

Er bedre end Forstanden;

At mens Du længe grunded paa

Ret skiævt at vikle Gaaden ind,

Den lidt ubændig, som Man kan forstaae,

Kun gjorde Nar ad Intets Pind,

Og, trods Dit Hovedbrud,

Fik sprættet mere ud,

End Du fik knebet ind,

Og at *kanskee*, som et ulydigt Barn,

Men derfor just ei noget Skarn,

Den gi'r Dig lidt at løbe efter

Saa ret af alle Kræfter,

Og løser selv imidlertid sig op

Fra Taa til Top.

Som i en Lignelse Du vil behage

At see just her,

Saa før Du kommer vel tilbage,

|A:1508 Du har i Æsken – Tøiet,
Og Fuglen, hun er fløiet.
 Kanskee, thi hvad kan ikke skee,
 Især af hvad vi ikke see,
I slig en *spidsbu'agtig* Gaade,
Der fiint forstaaer sig selv at raade,
 Saa næsviis, at, ei blot, som *Individ*,
Den sætter *hele Verden* X for U,
 Men selv kun som et *angliseret* Vid
Tør end til hele Verden sige: *Du*,
 Saa næsviis, og tillige saa forslagen,
 Som ikkun daglig kommer meer for Dagen,
Ja, saa forslagen, at den med sit Nul
Kan smutte ind og ud i hvert et Hul
 Som ingen Ting,
At den sig selv partere kan,
Og være dog hartad en holden Mand,
 Ja, komme ved et lille Spring
(Som ellers hedder just mortale)
Af Hovedet ned til sin Hale,
 Saavidt i Orme-Livlighed,
 At, skøndt parteret Led for Led,
Kan, saa at sige, *Intet i det Hele*
Opsluge som et Bæst de andre Dele,
 Og da, som sagt, som et forhexet Nul
 Udsmutte af det allermindste Hul,
Og *følgelig*, (at regne efter Sproget,
Som her dog synes mig lidt *kroget*),
 Udsmutte, hvad, som sagt, jeg dog betvivler meget,
 Endogsaa af *sit eget*.
See! hvad kan ikke skee
 Med slig en Pokkers Gaade!
Hvad kunde ikke ske,
 Ifald dens egenlige Gaade
 Engang fik Lov at raade!
Du ser nu godt, jeg Gaaden ei *miskiender*,
 Saa lidet som dens Tolk;
Den har fuldtop i begge Hænder
 Hvad ellers hovedløse Folk
Har netop *Intet* af,
 Du veed nok, hvad jeg mener: *Vid*,
Og har igien, hvad fremfor alt i Grav
 De Hovedløse faae ved Andres Flid;
Thi naar Din Gaade *ret* Man endevender,
Den *Intet* har i begge Ender.
 Du mener nok den Vending er lidt *krum*,

Og var nu det bevidste krumme Læg

|A:1509 Just ei Dit eget Æg,

Var den *Indvending* ei saa dum,
Men gjør Du Dig til *Knud*,
Saa vender jeg det *Laadne* ud,
Og skal bevise ganske net,
At netop ved at vende Gaaden ret,
Man faaer *dit Intet* ud.

Det Første er *Dit eget Individ*,
Og det er, som Du sander selv: *et Nul*,
Det andet Led er Din Dualitet,
Men egentlig et *divideret* Nul;
Thi hvad Du kalder her Dualitet,
Er jo kun Individets Qvalitet,
Og det kun Skielmerie jeg kalder
Naar dividendus og divisor falder
Saaledes sammen i Dit eget Du,
Det kalder Man at sætte X for U.
Nu, Qvantiteten af et Nul,
Det veed vi er rotundum Hul
Men Nullets Qvalitet
Det er jo dog, trods alle Sving,
Og trods dets hele Individualitet,
Saa godt som ingen Ting.

32 Dog, Skiald! jeg med saa dristig Skiemt
Frimodig Alvor maae forbinde,
Thi vel er Alvor og i Skiemten inde,
Og *falsk* den Alvor, som ei taaler Skiemt,
Men naar vi tale om den store Livets Gaade,
Da skal dog over Skiemten Alvor raade.
Du derfor nu Din Leilighed maae føie,
Til Ordet ret alvorlig at *fordøie*:
Trods dybe Glimt og kolossalske Dele,
Er Du og Gaaden Intet i det *Hele*,
Som alt det *Vid*, der er hos Mand og Kvinde,
Som paa en Maade er i Gaaden inde,
Men egentlig dog kun i Munden,
Dog Intet er i Grunden.
Kort sagt, naar Man har ret beseet'en,
Man seer jo nok, at Du har keget ind
I *Vid-Dualiteten*;
Men med Dit Syn Du egentlig gjør Vind,
Som om Du meende, ret det var
En Heltegierning af en Skiald,
Og Kongebrevet paa hans Gaadekald,

Hvad vel ei gjøres i et *Ostekar*,
|A:1510| Men sees dog og gjøres *som deri*
Af Poesi,
Af Skialden der i Individet sylter Valle,
Som om han Stregen var til Altings Nuller,
Og leger Tit igiennem Karrets Huller
Med Gud og Fanden og med Alle.

- 33 Hvad er det gaadefuldeste ved Gaaden,
Ved Gierningen saavelsom Handlemaaden,
At Du har *kunnet*, eller Du har *villet*,
Din Spillesyge eller Gaadespillet?
Ja, visselig er Underværket stort,
At Skialden i sig selv kan see Guds Rige
Et Billede af alt det *Skuelige*,
Men Underværket har *ei Skialden* gjort;
At Skialden, naar sit Inderste han maler,
Til Verden om dens egen Løndom taler,
Det er en Følge af hans *Under-Syn*,
Som Synet Følgen af et *Himmel-Lyn*.
Men at han kan *enstund*, naar han det vil,
Al Verden blænde med et Gaadespil,
Forblinde Øinene med *Kierne-Melken*,
Saa Verden seer ei Skiæven eller Bielken,
Ja, saa med dyrisk Magnetisme gnide
Hvert Lem paa *Verdens Side*,
At intet Andet den kan see og sandse,
End at *dens Aand* kan Altet *indbegribe*,
At *efter den* i Skjaldens *Sække-Pibe*
Maae Gud og hele Universet dandse;
Begrib det, store Dane-Skjald!
Det Underværk er ikke stort,
Men stor Forsyndelse mod høie Kald,
Og denne Synd, den har Du gjort,
I Gaaden og i mange Skjalde-Aar;
Skjønt, til Dit Held Du det kun *halvt* forstaaer.
Det gjorde Du, skjøndt ingen Dane-Skjald
Har klarere *beskrevet* Skjaldens Kald:
“Fremstille klart for Verden *Sandheds Speil*
Og *den i det* med sine Bræk og Feil.”
Skjøndt neppe Nogen større Evne fik
Til *klare* Syner og til dybe *Blik*.
Hvad er din Gaade? kun et Tidsfordriv!
Du har dog *nu ei megen Tid* at spille.
En Skygge af dit *hele* Skjaldeliv?
Maaskee, men, sandelig, da var det ilde.

|A:1511 Et Billede af *Livet i det Hele!*

Bestaaer da *det i sine* brudte Dele!
Bestaaer da nogen Enkelthed *ved sig!*
Er *Kjærligheden* umeddelelig!
Er Sandhed anderledes *i sig selv,*
End just som Kjærlighedens Livets Siæl!
Hvad vil Du da med alt det *Hoved-Brud?*
Dit *Liv* som *Edderkoppe* spinde ud
I Aande-Hallen til saa fine Traade,
At Verden leer ad Livet og dets Gaade
Og Edderkoppen med, som imens Traaden fiin
Den spinder til sit eget Jordeliin,
Mens *Støvekosten* alt i Nornens Haand
Dens Spindelvæv med Undergangen truer,
Som *midlertid adsprede* vil sin Aand,
Udspænde Væven *for at fange Fluere,*
Og drømmer om at sidde tryk derinde,
Saa Nornen ei den mærke skal og finde?
Skøndt Verden selv, hvis den dertil faaer Stunder,
Med lidt *Umag* den Vittighed udgrunder:
Skal Nornen narres, maae *sin Spindelvæv*
Man feie ned med – Halen af en – *Ræv?*

34 Nei *Sællandsfar!* *det vil du ei*

Saasandt vi begge died Danmarks *Bryst,*
Saasandt vi har paa *meest adskillig* Vei
Dog begge kjendt og elsket *Moders Røst.*
I Skjemt jeg løftede til dig min Stemme
Og flux gjenkjendte du en *Broders Røst,*
Du følte dybt, at den har aldrig hjemme
Undtagen i et ærligt, sællandsk *Bryst.*
Du følte vist, jeg skjemted ei for *Lyst,*
Og endnu mindre for den Roes at vinde
At Dolk jeg stødte i min *Broders Bryst,*
Og lod dog som jeg vilde Saar forbinde.

35 Nei, Broder! *nu* jeg føler i min Aand,

At Du ei meer miskjende kan mit Hjerter,
At ei Du stolt bortstøde kan den Haand,
Jeg rækker Dig i Skin af *Danmarks Kjerte.*
Dit Eftermæle vil jeg gjemme nu
Til jeg et bedre kan med Sorg i Hu,
Maaskee, ifald jeg ved din Grav skal tale,
Med Danmarks Kridt paa Kirke-Tavlen male.

|A:1512 For *Dig* jeg skjemted, ei for Dagens Daarer,
Nei, Sandheds Smil, saalidt som Sandheds Taarer

Er skabt for dem.
De sindrig fandt, at kun med Skit jeg foer
Fordi jeg med det ægte danske Ord
Tiltalde *dem*,
Thi Skit paa Dansk, det burde de dog vide,
Er Alt hvad Gud og Sandhed ei kan lide,
Og jeg gad vist om ei en Rendesteen
Er mod et Daarehjerte reen.

36 Jeg maatte, Broder! *Dine* Feil opregne,
Skjøndt vist ei blind jeg er for mine egne,
Nei, visselig, det var et Spaadomsord
Som underlig af Gaademund Dig foer,
At den som var ei blot paa Næstens Skjæve,
Men fremfor alt paa egen Bjelke viis,
Han sønderhugged *Dine Spindelvæve*,
Og vandt Din Priis.
Jeg maatte vise Dig i Sandheds Speil
Din Skikkelse med sine Bræk og Feil;
Thi sprede vilde jeg den Kogle-Dunst
Der har omtaaget saa Dit klare Øie,
Og Verden ei, om det sig nu kan føie,
Skal sige høit, jeg beiled til Din *Gunst*.
Men tænker Du, at jeg bedømmer haardt
Din viltre Færd i vores Daare-Old,
Da viid, mit Syn er ikke ganske kort
Og, Gud skee Lov! min Hjerterod ei kold.
Du foer i Verden, som jeg faret vilde,
Hvis ei *dertil* jeg kommet var *for silde*,
Og flere Ord behøves ikke her,
Thi Døgnet ei vort Skriftemaal er værd.

37 Maaskee Du spørger, om jeg nu da tro'r
At Du er Eet med mig i Aand og Ord?
Jeg tro'r ei let, skjøndt jeg det did har drevet,
At til et Ordsprog alt min Troe er blevet
Imellem Folk, imod hvis Overtroe
Min Troe dog visselig er saare liden,
At de er visere end *hele Tiden*,
Og kan til Himlen af sig selv opgroe.
Jeg Intet troer for Vist i denne Sag,
Undtagen det, at en velsignet Dag
|A:1513 Det var, da mig den Tanke foer i Bryst,
At tale til Dig med vor Moders Røst,
Samt og den Dag, da mig i Øret foer
Som ned af Skyerne Dit Gaadeord;

Thi visselig, jeg har det ei *udgrundet*,
Og aldrig før jeg Gaader har udfundet.

Jeg tro'r kun vist, at jeg har som en Broder
Betalt min Gjeld til Dig og til vor Moder,
At Du har hørt og kjendt det paa min Røst,
At tomt er ei mit Hoved og mit Bryst,
At det bevæger underlig mit Sind,
At Gaaden sig i Skjemten fletted ind,
Som for at jeg med Alvor kunde ende
Som for at standse mig, saa ei jeg gav
Et Eftermæle over tomme Grav,
Hvori maaskee Du kunde mig miskjende,
Hvori maaskee og Verden vilde fundet
Hvad ei for Skit den hidtil har udgrundet,
Og hvorfor jeg den narre skal galant,
Da af Dig selv jeg hørde Du det fandt.

38 Det er min Troe, som sagt, om denne Sag,
Mit Haab skal dømmes af den næste Dag,
Jeg maatte græde om det skulde glippe,
Men Troen stod dog paa sin faste Klippe.
Og nu, far vel! saa godt Du selv vil fare!
Og lad Dit Liv *Din Gaade ret forklare!*
Som *Gjæster* vi i *Kongens Have* boe,
Du Tre-Ni-Nul, jeg Fire, Nul og To!

N. F. S. Grundtvig.